

К. В. Годлевська

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
НАПН України

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ А. С. МАКАРЕНКО І УГОРСЬКА ПЕДАГОГІКА

Серед низки імен, які й понині звучать на сторінках педагогічної преси, виокремлюється постать А. С. Макаренка. Антон Семенович Макаренко – один із найвідоміших педагогів світу, один із засновників системи дитячо-підліткового виховання, котрий розробив теорію і методику виховання в колективі, теорію сімейного виховання.

Педагогічна діяльність А. С. Макаренка ввібрала в себе кращі досягнення класичної та нової педагогіки. Окрім цього, його педагогічні погляди ґрунтуються на чітко виражених гуманістичних засадах. Його спадщина — досягнення всього прогресивного людства, яке прагне до гуманної освіти. Варто сказати, що педагогічні ідеї А. С. Макаренка мали істотний вплив на розвиток педагогіки і психології в Угорщині.

До праць українського педагога-новатора А. Макаренка угорці ставилися з великою повагою. Приміром, твір «Педагогічна поема», який угорські педагоги називали «кузнею нової людини», перевидавався угорською мовою з 1947 по 1951 р. вісім разів. Педагогічний досвід А. Макаренка, вказує Ф. Абент, допомагав угорським учителям будувати нову школу, зокрема розв'язувати проблеми трудового і суспільного виховання, підготовки кадрів і підвищення їхньої кваліфікації, творення учнівських колективів, зокрема у закритих дитячих установах тощо (Гомонай, 1969). Творчу спадщину А. С. Макаренка угорські педагоги тих часів називали «Макарівським ренесансом».

С. Корачонь називає «Педагогічну поему» фундаментальною трансцендентністю і радістю завтрашнього дня.

Г. Макай зазначає, що педагогічні ідеї А. Макаренка сповнені ідеями гуманізму і духовності.

І. Мессарош проаналізувавши діяльність А. С. Макаренка називає його видатним вчителем і художнім педагогом, який створив комплексну систему освіти основану на природній моральності й ідеологічному підході хоча і без християнського слова.

Сучасний угорський дослідник Т. Дорвої досліджуючи освітню політику Угорщини 60-х років заважає, що педагогічні принципи, які

подані Г. Калманом в «Професійно-педагогічній концепції дитинства» засновані на педагогічних ідеях А. Макаренка, хоча автор і не посилається на нього (Darvai, 2017).

Ф. Потокі стверджує, що «...А. Макаренко є єдиним марксистським вихователем, який створив самобутню регульовану систему, яка пов'язує загальну підготовку з університетською на основі найсучасніших технологій з врахуванням повсякденних соціальних цінностей. Інакше кажучи, він вперше усвідомив єдиний метод «виготовлення дорослих людей» (Pataki, 2005).

С. Чобо наголошує на практичній цінності спадщини А. С. Макаренка «...Він розвивав свої принципи не за столом, а в справжньому педагогічному процесі, в повсякденній практиці. Це головна заслуга розробки методики колективної освіти, що відкриває шлях до сучасних досліджень» (Csaba, 2008).

А. Петрікаш у своєму виступі на Міжнародному семінарі з проблем модернізації освіти наголошує на важливості креативного використання системи виховання А. Макаренка: «Спадщина А. Макаренка має багато контент-рішень, але її потрібно наповнити сучасними елементами» (Petríkás, 1998).

Сьогодні діє Міжнародне товариство Макаренка, яке було створене у вересні 1991 року тринадцятьма європейськими країнами, Азією та Америкою. Відомі центри Макаренка також знаходяться в Марбурзі, Нюрнберзі та Чехії. Центром «Товариство Макаренка в Угорщині» є Дебрецен.

Отже, вищевикладене дає підстави стверджувати, що творча спадщина видатного педагога А.С. Макаренка є кошовним перлом у вінці української і загальнолюдської культури, яка продовжує збагачувати педагогічну теорію і практику сучасності багатьма фундаментальними положеннями, що набувають значення нових освітніх цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гомонай, В. (1969). *Педагогічна думка в Угорщині*. Київ-Ужгород: Радянська школа.
2. Csaba, Sz. (2008). *A diktatúrák iskolapolitikája*. URL: <https://vigilia.hu/regihonlap/2008/11/szabo.htm>

3.Darvai, T. (2017). *Oktatáspolitikai és a Tanító c(mű folyóirat a hatvanas években Magyarországon*. Doktori (PhD) értekezés. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

4.Pataki, Ferenc (2005). *A Nékosz-legenda*. Osiris, Budapest.

5.Petrikás, Árpád (1998). *Makarenko öröksége és a modern nevelés fejlődési tendenciái*. Debrecen.